

AFET VE OLAĞAN DIŐI DURUMLARDA OLAY YERİ GÜVENLİĞİ EĞİTİMİ

Afetler oluş zamanı belirli olmayan durumlar olduğundan sürekli hazır olunmayı gerektirmektedir. Afet anlarında ve sonrasında hızlı müdahale insan hayatını kurtarmada son derece önemlidir. Olayın gerçekleştiği andan itibaren her türlü yardıma hazır olmak ise ancak iyi bir planlama ile mümkündür. O nedenle ülkemizde önceki dönemlerde yaşanan acı deneyimlerin gelecekte de yaşanmaması için çalışmalar yapılmakla beraber yapılan çalışmalar planların uygulanabilirlikteki düşüklüğü nedeniyle henüz yeterli düzeyde değildir. Türkiye'de afet sözcüğü ile akla ilk gelen deprem olmakta; ancak afet kavramı Türkiye'nin her bölgesinde farklı şekilde kendini göstermektedir. Afet olgusu kimi bölgelerde deprem, kimi bölgelerde ise kütle hareketleri, çığ veya sel-taşkın olayları olarak gerçekleşmektedir. Dolayısıyla alınacak önlemler bölgesel anlamda farklılıklar göstermektedir.

UMKE olay yerine vardığında, öncelikle çevreyi tehlike açısından araŐtırmalıdır. Aksi halde, çevreyi yeterince değerlendirmeme sonucunda hem yardım yapacak kiŐi yaralanmakta hem de yardım başarısızlıkla sonuçlanmaktadır. Kazazedeye ulaşmaya çalışırken dikkatsizlik sonucu yaralanmanın anlamı fazladan bir kazazede demektir.

OLAY YERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

UMKE hasta/yaralı/kazazedeye ulaşmadan önce tüm imkanları en iyi şekilde değerlendirmelidir, bu değerlendirme kazazedenin hayatta kalabilme olasılığını önemli ölçüde etkileyecektir

Her hangi bir vakada olay yeri hızlı bir şekilde değerlendirilerek olay yerindeki hasta ve yaralıların sayısı ve türleri belirlenmeli yapılacak müdahaleler bir planlana dayalı olmalıdır.

Hasta ve kaza hakkındaki bilgiler, ilk aşamada haber veren kişilerden elde edilir. Çağrı merkezindeki görevli tarafından alınan bu bilgiler, olay yerine gidecek olan 112 ve UMKE görevlilerine aktarılır. Olay yerine varıldığında, yaralıya ulaşana kadar geçen sürede hemen olay yeri değerlendirilebilir.

Olay yerinin görünümü, sağlık görevlilerini tümüyle etkileyecektir. Bu nedenle olay yerinin doğru değerlendirilmesi çok önemlidir. Çevreyi gözden geçirmek, dinlemek ve çevreden olduğunca bilgi toplamak ve bunları değerlendirmek çok önemlidir. Yine olay yeri kazanın oluş şekli hakkında ve güvenlik açısından bilgi verebilir.

Aşağıdaki hususlara dikkat etmemiz ve nereden başlamanız gerektiğine karar vermemiz gerekmektedir.

- ✓ **Kaza yerinin özellikleri**
- ✓ **Gaz (buharından oluşmuş) bulut**
- ✓ **Tehlikeli kimyasal madde tabelası veya kaplar**
- ✓ **Kimyasal madde levhaları olan araçlar**
- ✓ **Sıvı veya toz kimyasal madde yayıntısı**
- ✓ **Rüzgarın yönü, su, arazi ve kötü hava gibi tehlikeler**
- ✓ **Elektrik kabloları vb. tehlikeler**
- ✓ **Yanıcı maddeler**
- ✓ **Kazazedenin tepesinde bulunan stabil olmayan malzemeler (örneğin:yıkık tavan vb. gibi)**
- ✓ **Olay yerini görmeyi engelleyen unsurlar**
- ✓ **Birbirine girmiş araçların tipleri ve sayıları**
- ✓ **Yaralıların ortalama sayısı**

Olay yerini değerlendirebilmek için gerekli unsurlar:

- **Güvenlik (emniyet tedbirleri) – tehlike oluşturabilecek tüm unsurları gözden geçirin, hem**

kurtarıcı hem de hasta için tehlike unsuru olmadığından emin olun.

- **Olay yeri : Afet (sel, deprem,göçük vb.gibi) ve olağandışı durum (tren/uçak,gemi, otobüs kazası, yangınlar), söz konusuysa , Arama Kurtarma Ekipleri ve emniyet görevlileri olay yerinde mi ?** başka, yardım ekipleri var mı?, araştırın ve değerlendirin. Ona göre yaralılara ulaşma durumunuzu belirleyin.

- **Durum değerlendirmesi : Ne olmuş, neden, kaç yaralı var, yaşları nedir?**

Her ne kadar yaralıya biran önce ulaşmak önemliyse de, hem yaralının hem de UMKE görevlisinin güvenliği **birinci** derecede önemlidir. Yaralı bir UMKE görevlisi sadece ilave bir sorun demektir. **İkinci** derecede önemli olan adım, çok sayıda kazazede olduğunda hangisinin acil müdahaleye önceliği olduğunu belirlemektir. Bu saptamayı yapabilmek için triaj (öncelikli kazazedeyi belirleme, ayırım, seçme,derecelendirme) çok iyi bilmek gerekmektedir. **Üçüncü** derecede önemli olan adım ise, hastanın durumunu değerlendirmek ve gereksindiği acil bakımı vermektir.

Yangın, patlama veya elektrik akımına karşı her türlü tedbirin alınması gereklidir.

Olay yerinin emniyeti(güvenliği) sağlandıktan sonra yaralı ile daha rahat ilgilenmek mümkün olacaktır.

Tehlikeli bölgedeki yaralı imkân varsa güvenli bir yere alınır daha sonra değerlendirme (muayene) yapılır. Ancak yaralı enkaz altında ve sıkışmış bir durumdaysa arama kurtarma ekiplerinin eşliğinde güvenli alanda yaralıya ulaşip müdahalenin

enkaz altında yapılarak yaralının paketlenip çıkartılması işlemleri gerçekleştirilir.

Unutulmaması gereken diğer önemli bir nokta ise; profesyonel arama kurtarma ekibinin olduğu yerlerde onların olay yeri ile ilgili vereceği talimatlara mutlaka uyun ve önerilen koruyucu giysileri mutlaka giyin. Nasıl ki siz yaralıya müdahaleyi daha iyi biliyorsanız, **unutmayın ki** onlar da kurtarma işini sizden çok daha iyi biliyorlar.

KISACA ÖZETLEMELER GEREKİRSE

“Acil Durumlarda Hareket Planı” Aşağıda Sıralandığı Gibi Olmalıdır

- 1) Olay yerinin değerlendirilmesi**
- 2) Güvenliğinin sağlanması (kendinizin ve çevrenin)**
- 3) İletişim**
- 4) Müdahale**
- 5) Dikkati yüksek tutmalı,**
- 6) Hızlı düşünmeli,**
- 7) Çabuk görmeli,**
- 8) Doğru karar vermeliyiz**

Olay Yerinde Çalışma Prensipleri

- 1-Ayağınıza takılabilecek şeyleri ortadan kaldırın,**
- 2-Çalışmaya engel olacak araçları çekirin,**
- 3-Kesici aletleri ortadan kaldırın,**
- 4-Kalabalığı dağıtın (ortamdan) uzaklaştırın,**
- 5-Ortamdaki çalışmayı durdurun.**

Acil müdahaleye başlamadan önce;

- ✓ **Tekrar kaza olması riskini ortadan kaldırmalısınız.**
- ✓ **Kendinizin ve çevrenin güvenliğini sağlamalısınız.**
- ✓ **Kendinizi güven altına alamazsanız müdahale yapamazsınız.**
- ✓ **Asla kendinizi tehlikeye atmayın.**